

แนวคิด ประโยชน์ และตัวอย่างของคลังจดหมายเหตุดิจิทัลต่อองค์กรในยุคดิจิทัล

จัดทำโดย

นางสาววิไลรัตน์ ปรานศิลป์ รหัสนิสิต 65199160221

เสนออาจารย์ประจำรายวิชา

ผศ.ดร. ศศิพิมล ประพินพงศกร

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา สศ631 สัมมนาวิชาชีพสารสนเทศ
หลักสูตรศศ.ม. สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2565

แนวคิด ประโยชน์ และตัวอย่างของคลังจดหมายเหตุดิจิทัลต่อองค์กรในยุคดิจิทัล

Concepts, Benefits and Examples of Digital Archives

for Organizations in the Digital Age

นางสาววิไลรัตน์ ปรานศิลป์

บทคัดย่อ

คลังจดหมายเหตุดิจิทัล คือ รูปแบบใหม่ของหอจดหมายเหตุที่สร้าง รวบรวม จดหมายเหตุดิจิทัลไว้โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย ข้อมูลที่จัดเก็บในคลังจะอยู่ในรูปแบบไฟล์ดิจิทัล เช่น ตัวอักษร ภาพ เสียงและสื่อมัลติมีเดีย เป็นต้น ในยุคดิจิทัลนี้ได้มีการจัดทำคลังจดหมายเหตุดิจิทัลในหลายองค์กรทั่วโลก ซึ่งมีประโยชน์ต่อองค์กรในหลายๆด้านเป็นอย่างมาก คลังจดหมายเหตุดิจิทัล ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่ทุกองค์กรควรดำเนินการจัดทำ อีกทั้งยังถือได้ว่าเป็นอัศวินที่ช่วยปกป้องอดีตและเหตุการณ์ล่าสุดขององค์กร โดยบทความนี้ได้รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ประโยชน์ และตัวอย่างของคลังจดหมายเหตุดิจิทัล เพื่อให้ผู้อ่านได้รับความรู้เข้าใจที่ทันสมัยเกี่ยวกับคลังจดหมายเหตุดิจิทัลมากยิ่งขึ้น ทั้งแนวคิด ประโยชน์ และตัวอย่างของคลังจดหมายเหตุดิจิทัล และเพื่อให้ผู้อ่านสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในองค์กรได้อีกด้วย

คำสำคัญ: คลังจดหมายเหตุดิจิทัล, แนวคิด, ประโยชน์, ตัวอย่าง, องค์กร

Keyword: Digital Archives, Concepts, Benefits, Examples, Organizations

บทนำ

ปัจจุบันเข้าสู่ยุคดิจิทัล เทคโนโลยีสารสนเทศได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของมนุษย์ในทุกมิติ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใหญ่หลวง รวมไปถึงการเปลี่ยนแปลงในการจัดการเอกสารจดหมายเหตุ ผู้เชี่ยวชาญหลายท่านได้กล่าวไว้ว่าจดหมายเหตุแบบดั้งเดิม เป็นเทคนิคที่โบราณไปแล้วในการบันทึกเอกสาร การจัดเก็บข้อมูลที่มีค่าขององค์กร มีความปลอดภัยน้อยลง จึงเกิดการเปลี่ยนแปลง โดยเทคโนโลยีที่มีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนแปลงของเอกสารจดหมายเหตุ คือ เทคโนโลยีดิจิทัล จึงเกิดเอกสารจดหมายเหตุรูปแบบใหม่ขึ้น เรียกว่าเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัล ซึ่งต่างกับจดหมายเหตุแบบเดิม เมื่อคำนึงถึงการสงวนรักษาเอกสารจดหมายเหตุไว้ได้

ในระยะยาว สามารถจัดการเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัล และสามารถอ้างอิงและเรียกคืนได้ในภายหลัง จึงเกิดคลังจดหมายเหตุดิจิทัลขึ้น ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติที่สำคัญที่องค์กรต่างๆ ควรดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อป้องกันไม่ให้ข้อมูลสูญหายและป้องกันความเสี่ยงอื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น อีกทั้งคลังจดหมายเหตุดิจิทัลยังมีประโยชน์ต่อองค์กรในหลายๆ ด้าน

แนวคิดเกี่ยวกับคลังจดหมายเหตุดิจิทัล

คลังจดหมายเหตุดิจิทัล คือ แหล่งจัดเก็บรวบรวมข้อมูลตัวเลข ข้อความ รูปภาพ แผนที่ วิดีโอ และไฟล์เสียงที่มีอยู่ในองค์กรผ่านอินเทอร์เน็ต มหาวิทยาลัย ห้องสมุด และสถานที่ทางประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่จะมีคลังจดหมายเหตุดิจิทัล คลังจดหมายเหตุดิจิทัลส่วนใหญ่ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทุกคนสามารถเข้าถึงได้ฟรี (Bolick, 2006)

คลังจดหมายเหตุดิจิทัลมีจุดประสงค์คล้ายกับหอจดหมายเหตุ แต่เอกสารจดหมายเหตุและวัตถุที่เป็นหลักฐานในอดีตจะถูกทำให้เป็นดิจิทัล ส่วนใหญ่มักเป็นการสแกนหรือการถ่ายภาพ ยกเว้นเอกสารที่ถูกสร้างขึ้นมาแบบดิจิทัลตั้งแต่แรกและจะมีการเผยแพร่ทางออนไลน์ (Newton Gresham Library, 2022)

กล่าวโดยสรุป คลังจดหมายเหตุดิจิทัล หมายถึง แหล่งจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลอันเป็นภูมิปัญญาขององค์กร ซึ่งมีการจัดเก็บเป็นศูนย์รวม โดยคำนึงถึงการเก็บรักษาเอกสารได้ระยะยาว สามารถจัดการเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลได้ อีกทั้งยังสามารถเข้าถึงและค้นคืนเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลได้

องค์ประกอบที่จำเป็นของคลังจดหมายเหตุดิจิทัล ได้แก่

1. เอกสารจดหมายเหตุต่างๆที่อยู่ในรูปแบบดิจิทัล เช่น ไฟล์เอกสารราชการ ไฟล์สไลด์ทัศนจดหมายเหตุ และไฟล์สิ่งพิมพ์ เป็นต้น
2. เมตาดาตา คือ รายการข้อมูลสำคัญของเอกสารจดหมายเหตุที่นำมาจัดทำคำอธิบายเอกสาร จดหมายเหตุดิจิทัล เพื่อให้ผู้ใช้งานได้ทราบว่า เอกสารเกี่ยวกับอะไร เข้าใจถึงบริบทและวัตถุประสงค์ของเอกสาร และสามารถค้นหาได้ง่ายเมื่อต้องการ ตัวอย่างของเมตาดาตา เช่น ชื่อเรื่อง, ผู้จัดทำ, เลขทะเบียนหรือเลขอ้างอิงที่กำหนด, วันที่จัดทำหรือวันที่ส่ง, เรื่องหรือหัวเรื่อง, รูปแบบ และประวัติการใช้ เป็นต้น
3. ซอฟต์แวร์หรือโปรแกรมระบบบริหารจัดการคลังจดหมายเหตุดิจิทัล เป็นโปรแกรมที่ใช้จัดเก็บและเผยแพร่เอกสารจดหมายเหตุดิจิทัล (ราชบัณฑิตยสถาน, 2561)

รูปแบบหรือประเภทของเอกสารที่จัดเก็บในคลังจดหมายเหตุดิจิทัล

เอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลที่จัดเก็บในคลังจดหมายเหตุดิจิทัลจะอยู่ในรูปแบบไฟล์เอกสาร โดยแบ่งเป็นประเภทต่างๆ ดังนี้ 1. เอกสารจดหมายเหตุประเภทลายลักษณ์อักษร 2. เอกสารสไลด์ทัศนจดหมายเหตุ 3. เอกสารจดหมายเหตุประเภทแผนที่ แผนที่ และ 4. เอกสารจดหมายเหตุประเภทวัสดุคอมพิวเตอร์ (บุญเลิศ อรุณพิบูลย์, 2561)

ประเภทของคลังจดหมายเหตุดิจิทัล สามารถแบ่งตามกลุ่มผู้ใช้ได้กว้างๆ 2 ประเภท คือ

1. คลังจดหมายเหตุดิจิทัลสำหรับบุคคลทั่วไป หมายถึง คลังจดหมายเหตุดิจิทัลที่เก็บรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการทำงานขององค์กร สถาบัน หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องเนื่องกับพันธกิจหลักขององค์กร เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลให้บุคคลทั่วไปเข้ามาสืบค้น
2. คลังจดหมายเหตุดิจิทัลสำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่ม หมายถึง คลังจดหมายเหตุดิจิทัลที่เก็บรวบรวมเอกสารหรือวัตถุทางวัฒนธรรมของบุคคลหรือกลุ่มคน มีวัตถุประสงค์ในการสร้างเพื่อให้กลุ่มคนเฉพาะกลุ่มเข้ามาใช้สืบค้นข้อมูล (ธันวดี สุขประเสริฐ, 2555, น. 74)

ตัวอย่างคลังจดหมายเหตุดิจิทัลในองค์กร

ตัวอย่างคลังจดหมายเหตุดิจิทัลสำหรับบุคคลทั่วไป

1. คลังจดหมายเหตุดิจิทัล สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (NDMI Digital Archives)
เป็นแหล่งรวบรวมและจัดเก็บเอกสารและสื่อมัลติมีเดีย ทั้งที่ผลิตขึ้นและเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (สพร.) เข้าถึงได้ที่เว็บไซต์:
<https://archives.museumsiam.org/>

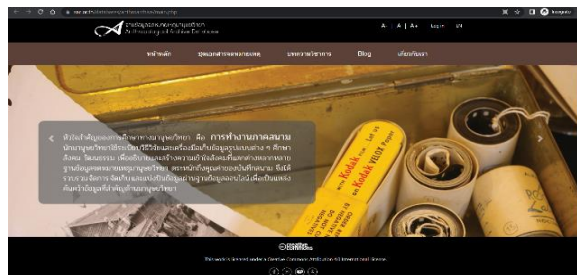

2. ฐานข้อมูลหอจดหมายเหตุพุทธทาส อินทปัญญ
เป็นคลังจดหมายเหตุดิจิทัลที่รวบรวมและจัดเก็บเอกสารจดหมายเหตุและสื่อเสียงทางด้านศาสนาธรรม (Religious Digital Archives) เพื่อทำการเก็บรักษา อนุรักษ์ ศึกษาค้นคว้าและเผยแพร่ผลงานของท่านพุทธทาสฯ ให้แพร่หลาย ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไป สามารถเข้าถึงหัวใจของศาสนา ตามปณิธาน 3ประการของท่านพุทธทาส สามารถเข้าถึงได้ที่เว็บไซต์: <http://archives.bia.or.th/>

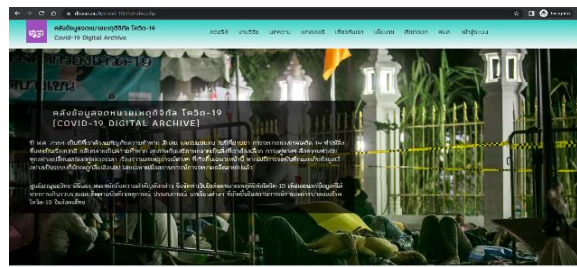
3. ฐานข้อมูลจดหมายเหตุมานุษยวิทยา

จัดทำโดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) เป็นคลังข้อมูลจดหมายเหตุดิจิทัลที่รวบรวมบันทึกภาคสนามของนักวิจัยและนักวิชาการที่ศึกษาสังคมและวัฒนธรรมไทย บันทึกภาคสนามที่ได้รับการรวบรวมและจัดเก็บในคลังข้อมูลจดหมายเหตุฯ ได้แก่ บัตรบันทึก สมุดบันทึก ภาพถ่าย แผนที่ สไลด์ แถบบันทึกภาพ และแถบบันทึกเสียง คลังนี้เหมาะสำหรับนักวิชาการ นักเรียน นักศึกษาที่ศึกษาด้านสังคมศาสตร์ รวมไปถึงผู้ที่สนใจวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และสังคม สามารถเข้าถึงได้ที่เว็บไซต์: <https://www.sac.or.th/databases/anthroarchive/main.php>

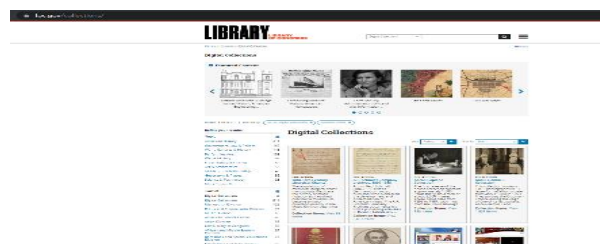
4. คลังข้อมูลจดหมายเหตุดิจิทัล โควิด-19 (Covid-19 Digital Archive)

จัดทำโดยศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร เป็นเว็บไซต์จดหมายเหตุดิจิทัลโควิด-19 เพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมและติดตามบันทึกเหตุการณ์ ประสบการณ์ บทเรียนต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ในสังคมไทย สามารถเข้าถึงได้ที่เว็บไซต์: <https://db.sac.or.th/covid-19/th/index.php>

5. Library of Congress Digital Collections

เป็นคลังจดหมายเหตุดิจิทัลที่รวบรวมประวัติศาสตร์ของประเทศสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1400 - ปัจจุบัน จัดทำโดยหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน คลังนี้มีเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลเป็นจำนวนกว่าล้านรายการ มีจดหมายเหตุดิจิทัลทุกรูปแบบ เช่น สื่อเสียง วิดีโอ รูปภาพ แผนที่ โน้ตเพลง เป็นต้น สามารถเข้าถึงได้ที่เว็บไซต์: <https://www.loc.gov/collections/>

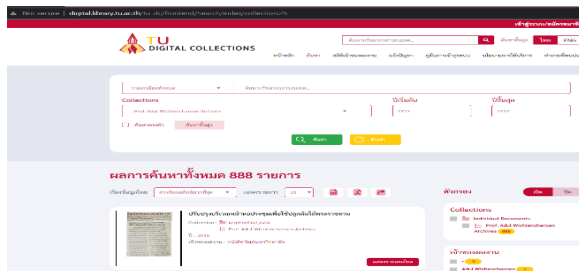

ตัวอย่างคลังจดหมายเหตุดิจิทัลสำหรับบุคคลเฉพาะกลุ่ม

1. คลังจดหมายเหตุดิจิทัล ศาสตราจารย์ ดร. อดุล วิเชียรเจริญ

จัดทำโดยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งนำเสนอเอกสารจดหมายเหตุของศาสตราจารย์ อดุล วิเชียรเจริญ ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งและคณบดีคนแรกของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ โดยมีเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัล ได้แก่ เอกสารส่วนบุคคล รายงานการประชุม และข้อเขียน เอกสารถูกจัดเก็บอยู่ในคลังทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (Thai OER) สามารถเข้าถึงได้ที่เว็บไซต์:

http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Search/index/collection:25

2. คลังจดหมายเหตุดิจิทัลประตูสู่ชาวเพลโต (Plateau's people web portal)

จัดทำโดย Washington State University คลังนี้จัดเก็บรวบรวมเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ชนเผ่าและผู้คนที่อาศัยอยู่ที่ราบสูงในประเทศสหรัฐอเมริกา เช่น ชนเผ่าอินเดียนแดง Colville และ Yakama เป็นต้น สามารถเข้าถึงได้ที่เว็บไซต์:

<https://plateauportal.libraries.wsu.edu/>

3. โครงการอะราอิริติยา (Ara Irititja Project)

เป็นคลังจดหมายเหตุดิจิทัลที่รวบรวมประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของชนเผ่า Pitjantjatjara และ Yankunytjatjara ในประเทศออสเตรเลีย โดยคำว่า Ara Irititja หมายถึง “เรื่องราวเมื่อนานมาแล้ว” ในภาษา Anangu ของชนเผ่า สามารถเข้าถึงได้ที่เว็บไซต์: <https://irititja.com/>

ประโยชน์ของคลังจดหมายเหตุดิจิทัลต่อองค์กร

องค์กรต่างๆ จัดทำคลังจดหมายเหตุดิจิทัลไว้เพื่อประโยชน์ในหลายๆ ด้าน เช่น

1. ด้านการอนุรักษ์ สงวนรักษา

คลังจดหมายเหตุดิจิทัลช่วยในการอนุรักษ์ จัดเก็บ คงสภาพ สงวนรักษาข้อมูลเอกสารในอดีตที่สำคัญขององค์กรให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล ช่วยให้ต้นฉบับและข้อมูลอยู่ได้เป็นระยะเวลายาวนานมากยิ่งขึ้น แม้ว่าเอกสารต้นฉบับจะเสี่ยงเกิดการเสื่อมสภาพ ชำรุด เสียหายด้วยปัจจัยต่างๆ อาทิความชื้น เวลา แสง สัตว์ แมลง และการรู้เท่าทันไม่ถึงการณ์ของมนุษย์ก็ตาม โดยไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ต้นฉบับ ช่วยลดการใช้งานข้อมูลต้นฉบับที่เสี่ยงต่อการถูกทำลาย เสี่ยงต่อการเสียหาย ชำรุดหรือสูญหายจากการเข้าถึงได้โดยตรงจากผู้ใช้ เพื่อให้ต้นฉบับและข้อมูลอยู่ในสภาพสมบูรณ์และคงทนถาวรมากยิ่งขึ้น

2. ด้านการบริหารจัดการ

คลังจดหมายเหตุดิจิทัลช่วยให้องค์กรนำข้อมูลที่มีมาใช้ประโยชน์ได้อย่างรวดเร็วเป็นระเบียบ สามารถนำข้อมูลไปใช้เป็นเครื่องมือที่ช่วยในการบริหารจัดการข้อมูลในการดำเนินงานในองค์กร โดยผู้บริหารสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน เช่น การวางแผน การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจ เป็นต้น เมื่อองค์กรมีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหาร การบริหารและดำเนินงานขององค์กรจะยังคงดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับงานที่เคยดำเนินการไว้

3. ด้านการเรียนรู้

คลังจดหมายเหตุดิจิทัลช่วยให้ผู้ใช้ในองค์กรนำความรู้ที่มีในองค์กรไปใช้เรียนรู้ได้ตลอดชีวิต โดยถือได้ว่าเป็นแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิตสำหรับทุกคน โดยบรรจุองค์ความรู้ที่สำคัญทาง ประวัติศาสตร์ ศิลปะ วัฒนธรรมและภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ข้อมูลที่เผยแพร่บนคลังจดหมายเหตุดิจิทัล อีกทั้งยังช่วยให้ทุกคนเข้าถึงองค์ความรู้ในองค์กรได้ง่าย

4. ด้านการพัฒนา

การจัดทำคลังจดหมายเหตุดิจิทัลช่วยพัฒนาให้องค์กรมีความทันสมัยมากยิ่งขึ้น องค์กรสามารถนำข้อมูลในคลังจดหมายเหตุดิจิทัลมาช่วยพัฒนางานต่างๆ ได้ เช่น ช่วยพัฒนางานบริการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5. ด้านสถานที่และเวลา

คลังจดหมายเหตุดิจิทัลช่วยลดปัญหาเรื่องสถานที่และเวลาในการให้บริการข้อมูลไปได้เป็นอย่างมาก โดยคลังจดหมายเหตุดิจิทัล ทำให้ข้อมูลจดหมายเหตุพร้อมใช้งานออนไลน์ ทุกที่ ทุกเวลา ช่วยสร้างความสะดวก รวดเร็วให้แก่ผู้ใช้และผู้ดูแลสถานที่ ช่วยให้องค์กรลดพื้นที่และเวลาในการจัดเก็บและดูแลรักษาต้นฉบับ

6. ด้านความสะดวกและความรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล

คลังจดหมายเหตุดิจิทัลช่วยให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลในคลังจดหมายเหตุดิจิทัลได้อย่างรวดเร็วทุกที่ ทุกเวลา โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปยังสถานที่เก็บเอกสารจดหมายเหตุ เช่น หอจดหมายเหตุ หรือผู้ใช้ไม่จำเป็นต้องทราบว่าคุณเอกสารจดหมายเหตุที่ต้องการนั้นอยู่ที่ใดในองค์กร คลังจดหมายเหตุดิจิทัลพร้อมใช้งานบนแพลตฟอร์มต่าง ๆ โดยไม่จำกัดจำนวนคนที่สามารถเข้าถึง ผู้ใช้สามารถถ่ายโอนบันทึกข้อมูลเอกสารจดหมายเหตุจดหมายเหตุใดๆที่ต้องการได้อย่างง่ายดาย

7. ด้านการเงิน

คลังจดหมายเหตุดิจิทัลช่วยลดต้นทุน ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาเอกสารจดหมายเหตุต้นฉบับในระยะยาว อีกทั้งยังช่วยลดค่าเสื่อมราคาของเอกสารต้นฉบับ

คลังจดหมายเหตุดิจิทัลช่วยแสดงถึงสถานะทางการเงินและการใช้จ่ายเงินขององค์กร สามารถช่วยแสดงถึงความโปร่งใสขององค์กร เพราะสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือหรือหลักฐานในการตรวจสอบการเงินขององค์กรได้

8. ด้านความคุ้มค่า

การจัดทำคลังจดหมายเหตุดิจิทัลเป็นการนำเอกสารจดหมายเหตุที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้มากขึ้นและช่วยส่งเสริมให้เกิดการเข้าถึงและใช้งานข้อมูลในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

9. ด้านการดำเนินงาน

คลังจดหมายเหตุดิจิทัลช่วยให้พนักงานในองค์กรสามารถนำข้อมูลในคลังจดหมายเหตุดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในการอ้างอิงการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กรลุล่วงไปด้วยดี อีกทั้งสามารถใช้เป็นตัวอย่างในการกำหนดนโยบายและแก้ปัญหาทางด้านการบริหาร เศรษฐกิจ สังคม และอื่นๆ ขององค์กรได้เป็นอย่างดี

10. ด้านการศึกษาและการทำวิจัย

คลังจดหมายเหตุดิจิทัลช่วยสนับสนุนการศึกษาค้นคว้าข้อมูลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ช่วยให้ผู้ใช้ในองค์กรนำข้อมูลที่มีอยู่ในองค์กรไปศึกษาค้นคว้าหรือทำวิจัยในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น บริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์ รัฐศาสตร์ นิติศาสตร์ สังคมศาสตร์ ประวัติศาสตร์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสาขาอื่น ๆ ในขอบเขตของข้อมูลที่มีอยู่ในองค์กร

11. ด้านกฎหมาย

ข้อมูลในคลังจดหมายเหตุดิจิทัล เช่น เอกสารสนธิสัญญา เอกสารมอบฉันทะ พิณัยกรรม เป็นต้น สามารถนำมาช่วยองค์กรในการเป็นหลักฐานชั้นต้นตามกฎหมายได้ เมื่อเกิดกรณีการฟ้องร้องหรือข้อพิพาทขึ้น

12. ด้านองค์กร

คลังจดหมายเหตุดิจิทัลช่วยแสดงถึงประวัติ พัฒนาการ นโยบายและการดำเนินงานขององค์กร อีกทั้งยังเป็นเอกลักษณ์ ทรัพย์สินทางปัญญา และมรดกทางวัฒนธรรมขององค์กรที่มีความหลากหลาย มีคุณค่าทางด้านจิตใจต่อส่วนรวม และยังช่วยให้ผู้คนในองค์กรทราบถึงประวัติ พัฒนาการและการดำเนินงานขององค์กรได้ (ราชบัณฑิต สุวรรณคันธ์, 2012; ปฏิภาณ กอนคอน และ ทศนีย์ เจริญพร, 2017; ชลธิชา สุทธิรินทร์กุล, 2524; มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ, 2561; สมบัติ พิกุลทอง, 2563; Janvee, 2010; Laarfi, 2020; Sobczak, 2016)

บทสรุป

คลังจดหมายเหตุดิจิทัลเป็นแหล่งจัดเก็บรวบรวมเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัล ข้อมูลที่สำคัญขององค์กร ซึ่งเป็นภูมิปัญญา มรดกและวัฒนธรรมขององค์กร ในยุคดิจิทัลนี้องค์กรสามารถนำคลังจดหมายเหตุดิจิทัลไปใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านการอนุรักษ์ สงวนรักษา การบริหารจัดการ การเรียนรู้ การพัฒนา สถานที่และเวลา ความสะดวกและความรวดเร็วในการเข้าถึงข้อมูล การเงิน ความคุ้มค่า การดำเนินงาน การศึกษาและการทำวิจัย กฎหมาย รวมทั้งมีประโยชน์ต่อตัวองค์กรเองโดยตรง ปัจจุบันมีการจัดทำคลังจดหมายเหตุดิจิทัลทั่วโลก ยกตัวอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกา รวมทั้งในประเทศไทย เช่น ฐานข้อมูลจดหมายเหตุมนุษยวิทยา, คลังข้อมูลจดหมายเหตุดิจิทัล โควิด-19, Library of Congress Digital Collections และคลังจดหมายเหตุดิจิทัลประตู่สู่ชาวเพลโด เป็นต้น

บรรณานุกรม

- ธันวดี สุขประเสริฐ. (2554-2555, กรกฎาคม-มิถุนายน). การสร้างฐานข้อมูลจดหมายเหตุออนไลน์ มาตรการและนโยบาย. *จดหมายเหตุสมาคมจดหมายเหตุสยาม*, 7, 74-92.
- ปฎิภาณ กอนคอน และ ทศนีย์ เจริญพร. (2560). ระบบบริหารจัดการจดหมายเหตุดิจิทัล.
- สืบค้นจาก <https://silo.tips/download/digital-archives-management-system#modals>
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (2566). *คลังจดหมายเหตุดิจิทัล ศาสตราจารย์ ดร. อดุล วิเชียรเจริญ*. สืบค้นจาก http://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Search/index/collection:25
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช และ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2561). *หลักและแนวปฏิบัติการจัดการจดหมายเหตุดิจิทัล*. สืบค้นจาก https://oer.learn.in.th/search_detail/result/103616
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *การวางแผน การดำเนินงาน และเทคโนโลยีที่ใช้ในงานสารสนเทศดิจิทัล*. สืบค้นจาก <https://www.slideshare.net/rachabodin/ss-12966368>
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2566). *ฐานข้อมูลจดหมายเหตุมานุษยวิทยา*. สืบค้นจาก <https://www.sac.or.th/databases/anthroarchive/main.php>
- ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร. (2566). *คลังข้อมูลจดหมายเหตุดิจิทัล โควิด-19*. สืบค้นจาก <https://db.sac.or.th/covid-19/th/contact.php>
- สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ. (2566). *NDMI DIGITAL ARCHIVES*. สืบค้นจาก <https://archives.museumsiam.org/>
- สมบัติ พิภูลทอง. (2563). *การประเมินความต้องการจำเป็นในการสงวนรักษาเอกสารจดหมายเหตุดิจิทัลของหน่วยงานบริการจดหมายเหตุในประเทศไทย (ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ)*. สืบค้นจาก <http://ir-ithesis.swu.ac.th/dspace/bitstream/123456789/1220/1/g611130100.pdf>
- หอจดหมายเหตุ พุทธทาส อินทปัญโญ. (2566). *เอกสารจดหมายเหตุ พุทธทาส อินทปัญโญ*. สืบค้นจาก <http://archives.bia.or.th/>
- Alexandra Walsham. (2016, November). The Social History of the Archive: Record-Keeping in Early Modern Europe. *Past & Present*, 230(11), 9–48, Retrieved from <https://doi.org/10.1093/pastj/gtw033>
- Ara Irititja. (2023). Ara Irititja. Retrieved from <https://irititja.com/>

- Bolick, Cheryl Mason. (2006). Digital Archives: Democratizing the Doing of History. *International Journal of Social Education*, 21(1), 122-134. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ782136.pdf>
- Competency Center Paperless. (2022). *The strategic importance of the digital archive in an enterprise*. Retrieved from <https://www.doxee.com/blog/regtech/strategic-importance-digital-archive-enterprise/>
- Emma Warren-Jones. (2018). *WHY DIGITAL ARCHIVES MATTER TO LIBRARIANS AND RESEARCHERS*. Retrieved from <https://blog.degruyter.com/why-digital-archives-matter-to-librarians-and-researchers/>
- janvee. (2010). หอจดหมายเหตุดิจิทัล. สืบค้นจาก <http://surl.li/fjbay>
- Library of Congress. (2023). *Digital Collections*. Retrieved from <https://www.loc.gov/collections/>
- Newton Gresham Library. (2022). *Archive Discovery: A How-To Guide*. Retrieved from <https://shsulibraryguides.org/c.php?g=86819&p=558330>
- Vajcner, Mark. (2008, April). *The Importance of Context for Digitized Archival Collections*. Retrieved from <http://hdl.handle.net/2027/spo.3310410.0011.102>
- Washington State University. (2023). PLATEAU PEOPLES' WEB PORTAL. Retrieved from <https://plateauportal.libraries.wsu.edu/>